

ਸੈਕਸ਼ਨ 1

ਪਰਚੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
10 ਨੰਬਰ ਚੰਗੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ।

1 ਵਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

.....

.....

.....

.....

(4 marks)

2 ਪਾਣੀ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

.....

.....

.....

.....

(4 marks)

3 ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਕੀ ਹੋਣਗੇ ?

.....

.....

.....

.....

(4 marks)

4 ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਵਧਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੀ ਕੀ ਭੈੜੇ ਅਸਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

.....

.....

.....

.....

(4 marks)

5 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

.....

.....

.....

.....

(4 marks)

6 ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਧਣ ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?

.....

.....

.....

.....

(4 marks)

TURN OVER FOR THE NEXT QUESTION

7 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ-ਅਰਥ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਵਾਰਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਭ ਕੇ ਲਿਖੋ:

(i) ਤਬਾਹ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

.....

(ii) ਡਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ

.....

(iii) ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਜਾਣਗੇ

.....

(iv) ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

.....

(v) ਹੌਲੀ ਰਫਤਾਰ

.....

(vi) ਘਾਟ

.....

(6 marks)

Quality of written communication: 10 marks

Total

—
30

+

—
10

=

—
40

Handwriting practice area with 25 horizontal dotted lines.

THERE ARE NO QUESTIONS PRINTED ON THIS PAGE

Acknowledgements of copyright-holders and publishers

Permission to reproduce all copyright material has been applied for. In some cases, efforts to contact copyright owners have been unsuccessful and AQA will be happy to rectify any omissions of acknowledgements in future if notified.

ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ

ਪਾਣੀ ਜੀਵਨ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ ਪਾਣੀ। ਖਾਧੇ ਬਿਨਾਂ ਛੇਤੀ ਕੀਤਿਆਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਰਦਾ ਪਰ ਪਾਣੀ ਬਗੈਰ ਜੀਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ ਉੱਥੇ ਇਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੜ੍ਹ ਜਿੱਧਰ ਦੀ ਲੰਘਦੇ ਹਨ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਘਰ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। 5

ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਹੀ ਅੱਜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ ‘ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ’ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਇਸ ਕਦਰ ਵਧਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉੱਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਤੇ ਜੰਮੀ ਬਰਫ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਘਲਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੀਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹ ਬਹੁਤ ਆਉਣਗੇ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਟਾਪੂ ਵੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਜਾਣਗੇ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਲ ਦੀ ਉਚਾਈ ਵਧਣ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਸੋਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ, ਮੱਛੀਆਂ ਅਤੇ ਡੁੱਬਣ ਵਾਲੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। 10 15

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸੱਟਾਂ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੋਮੇ ਸੁੰਗੜਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਘਟ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਚਾਲ ਸੁਸਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੋਰ ਵੀ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। 20

ਹੁਣ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਵਹਿੰਦੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਤਰਸ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। 25

Source: www.5abi.com